KOKÁTKO 2

XXXII. národní přehlídka amatérského divadla pro děti Rakovník 2013

Dnes to byla premiéra, ale už starší

■ Letošní Popelku zahájil soubor Kocábka z Chocerad. Jejich představení určené nejmladším divákům s názvem To budete čubrnět, je třetím dílem série klaunských výstupů Ďulíka a Kokoláče, nešiků v Pat-Matovském stylu. Ztvárnili je pánové Jiří Cinkeis a Vladimír Šíma.

Už jste někdy hráli představení pro děti, nebo je to letos poprvé?

C: Myslím, že je dobré říct, že bez drožd' nenakyne. To je naprosto zásadní věc!

Jak dlouho už hrajete konkrétně tohle představení?

Š: Konkrétně tohle hrajeme taky. My máme představení víc, ale tohle taky. Vlastně je to premiéra, ale už starší.
C: Už jsme to hráli. Asi třikrát, nebo čtyřikrát.

Jak takovéhle představení vůbec vzniká? Máte scénář, nebo improvizujete?

C: Ano, tohle představení vzniká. Většinou v hlavě, ale musí člověk tu hlavu mít a používat.
Š: A taky tužku a papír. Naše díla vznikají v podstatě tak, že se Cinkeisovi urodí a je dílo. Většinou je nehratelný a na zkouškách se dotvoří do konečné podoby. Pak už má pevnou formu.
C: A lidi, co to pak kritizujou, většinou říkají, že se to opravdu nedá hrát.
Š: Improvizace tam není ani za mák, všechno je pevně daný a má to pevný řád, což je patrné i na představení. Tuhle nám někdo říkal, že když to viděl, byl si jistý, že jsme si dali nějaký pevný body a prostě jedeme. Pak viděl text, a ono to v něm opravdu skoro všechno bylo.
C: Improvizace je potřeba hlavně při tom psaní.
Š: Jakmile hrajete s dětma, tak trocha improvizace musí být vždycky, protože reagují pokaždé jinak. Zvláštní je, že když přijdou školní děti, mají úplně jiné reakce, než ty co přijdou s rodičema. Ty jsou upozadělý a nesmělý, jakmile jsou v kolektivu tak jsou rozjetý, rozdováděný.

Máte nějakou milou, nebo naopak nepříjemnou zkušenost s divadlem pro děti?

C: Před lety jsme jednu takovou zažili. Bylo to o Vánocích, tak jsme se dětí ptali, jestli mají v duši nějaké přání nebo touhu, o které ví, že se nikdy nesplní. A jeden kluk řekl: Já bych chtěl jinou maminku.
Š: To bylo hrozný. Děti většinou říkaly, že by chtěly tank, letadlo a podobně. No, my jsme ztuhli a říkali jsme mu, že to nejde, že ta jeho je úplně nejlepší, museli jsme to nějak uhrát. Ale když jsme měli premiéru v Mladé Boleslavi, tak se nám povedlo něco, co dneska ne, protože tady bylo dětí moc a nebyly tak spontánní, protože ty vzadu už do toho nebyly tak vtažený a hlavně jsou pod přísným dohledem učitelů a mají jasné instrukce. V té Boleslavi nás na závěr děti asi třikrát vytleskaly, pořád nás vracely na jeviště, ale my už jsme nutně potřebovali odjet. Tak jsem tam vlítnul a říkám: Hele, děti, támhle běžel králíček do vchodu, proběhl nahoru! A najednou bum, jako když do nich střelí, učitelka neučitelka, se hnaly do foyer a my jsme se mezitím rychle sbalili. Dneska jsme to taky zkusili, ale viděli jsme, že to nefunguje, že je jich moc, tak na druhém představení už jsme to nedělali.

Dokážete říct, jestli hrajete raději divadlo pro děti, nebo pro dospělé?

Š: Každé má svou specifiku. Říká se, že dítě je náročný divák, divadlo pro děti je prostě úplně jiné, ne tak ukecané. My se moc nekopeme do zadku, tomu by se děti asi smály nejvíc. Nejhorší je, že se tomu dnes už smějou i dospělí. Jirka naštěstí nic takového nepíše.
C: Já bych řekl, že to, co hrajeme pro děti, se často líbí i dospělým.

Co vaše plány do budoucna, děláte na něčem novém?

Š: Já bych odpověděl statisticky: My dohromady měříme tři metry čtyřicet a jsme staří sto třicet tři let. Až to dotáhneme do sto čtyřiceti, tak toho necháme, aby to bylo čtyřicet na čtyřicet.

Zaznamenala
Ráchel Duchková

Čubrněli jsme…?

■ Divadelní soubor Kocábka Chocerady je již mnoho let úzce spjat především s osobností autora, režiséra i herce Jiřího Cinkeise. Ten také připravil textovou předlohu s názvem To budete čubrnět, která volně navazuje na řadu předešlých a ve kterých má hlavní slovo dvojice svérázných klaunů Ďulíka a Kokoláče.

Tentokrát se nám oba protagonisté (vedle Jiřího Cinkeise také představitel Ďulíka Vladimír Šíma) představují jako kouzelníci-iluzionisté, ale jejich vystoupení je spíše sledem karambolů než zdařilých kouzelnických čísel. V zásadě se jedná o jakousi montáž kabaretních skečů, jejichž vyústění často nese prvky nonsensu či dadaismu, např. pointou „kouzla", že se nedaří rozmotat uzle na provazu je, že venku přestalo pršet a podobně je tomu tak i v případě misky, která sjíždí ze šikmého stolu nebo rozmačkaného vajíčka či zmizelé vařečky, atd. Po určité době však kormidlo scénického vyprávění nabírá poněkud jiný směr a to ve chvíli, kdy jsou do jevištního dění aktivně zapojeny děti, respektive v okamžiku, kdy je předvádění „kouzel" nahrazeno hraním si na kouzla za pomoci fantazie, představivosti a imaginace. Krájení a rozdávání imaginárního melounu či výstup mluvící želvičky a zpívajícího králíčka v podání dětí má pak již charakter společného divadelního zážitku všech zúčastněných. Je škoda, že tato tematická linie není režijně (oba herci jsou podepsáni rovněž jako režiséři) cílevědomě a důsledně budována od samého začátku inscenace, neboť pak by závěrečné pronesené motto, které volně řečeno zní: „děti, co se dá dělat, my kouzlit neumíme… nám stačí dělat radost a úsměv na tomto světě" vyznělo daleko organičtěji a smysluplněji. Takto se celek inscenace rozpadá na dva nesourodé principy, přičemž prvnímu (nešikovní kouzelníci) chybí propracovanost situací, postoj či komentář herců k daným situacím a v neposlední řadě originalita, druhému pak řečená propracovanost. Jsem přesvědčen, že pokud by se soubor rozhodl důsledně pro druhou ze zmíněných inscenačních cest a zachoval by svou upřímnost a bezprostřednost při komunikaci s dětmi, asi bychom opravdu čubrněli.

Milan Schejbal

Kudy chodí malý lev

■ Mladý soubor VY-PRO-MI-PO z Prahy předvedl na letošní přehlídce dramatizaci literárního příběhu autorky Hany Doskočilové o dospívání mladého Iva. Lvíček Sunar se učí mluvit, potkává se s nebezpečím, s prvním přátelským kontaktem, s „povinnostmi" Iva – s lovem.

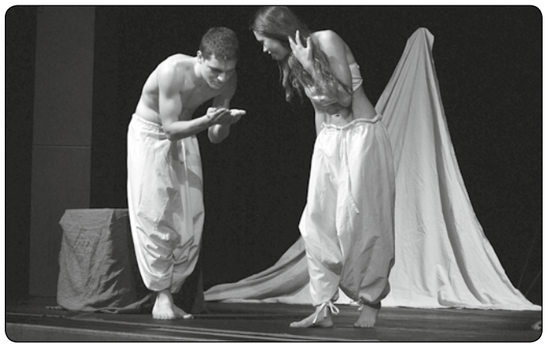

Bohužel nás inscenátoři už samotným převodem této látky do dramatického tvaru nepřesvědčili o tom, co je pro ně jeho základním úkolem, smyslem. Scénář totiž jednotlivé situace demonstruje, popisuje, pouze je konstatuje. Sunara, jako ústřední postavu příběhu, vidíme ne jako vyvíjejícího se jedince, jemuž setkání s druhými postavami přináší poznání a posouvá ho tudíž k nutnému dalšímu jednání. Sledujeme pouze jednotlivé sekvence, které nás informují o současném stavu jeho dospívání. Nefunguje archetypálnost – rodiče nevychovávají, nepřipravují synovi „překážky", které by ho donutily jednat. Nefungují vztahy – Sunar jimi není formován; nedozvídáme se, proč se věci dějí, jakou mají jednotlivá setkání vliv na ústřední smysl příběhu – na průběh dospívání hlavního hrdiny. Tím největším problémem, který z výše uvedeného vyplývá, je absence konfliktu. Sunar s ničím (ani se sebou samým) nebojuje, nástrahy nepřekonává, protože nemusí, k rozhodnutí jít za nemocného otce lovit dojde tak nějak automaticky. (A to už nemluvím o tom, že se nedozvíme, s jakým úspěchem lovil.) Jestliže se jeví dramatizace jako prvním problémem inscenace, tak hned k ní se řadí problém režie. Neujasněnost textovou

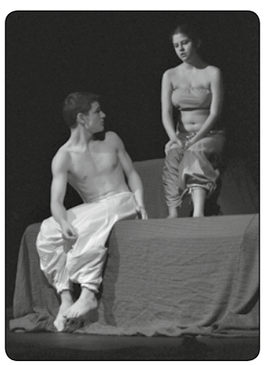

bohužel nedokáže překlenout, mnohdy ji svým řešením ještě podporuje. Nejedná se, nekonají se až na výjimky vyhrocené situace, informace jsou ve slovech, ne v jevištních akcích. Velký důraz kladou inscenátoři na pohybovou charakterizaci postav – zvířat. Ne vždy je ale tato (od hereckých představitelů dobře provedená) charakterizace účinná, nebo účinně použitá. – Alan, lev otec, se od samého začátku pohybuje se lví důstojností až do té míry, že se s ostatní akcí „čeká" na jeho odchod či příchod; na druhé straně situace, v níž Sunar přejímá chůzi svého otce, svého vzoru, není dostatečně akcentována, prošumí bez jakéhokoliv podtržení významu. Stejně bez dalšího smyslu proběhne scéna uštknutí hadem – co se to stalo, za co je hrdina tím kousnutím potrestán? A jak to je vlastně s příběhem o ptáku marabu, jenž snědl všechnu moudrost? Proč ji otec vyprávěl a komu? A jaký je dopad jeho vyprávění? Jevištní režijní řešení na tyto otázky neodpovídá.

Tím, co ovšem je nutné vidět, je sympatický, pokorný projev mladých herců. Jejich existence na jevišti má všechny předpoklady, řemeslné i osobnostní, k tomu, abychom s nimi mohli (a hlavně chtěli) prožít jejich vlastní postoj k tématu dospívání. Je mi velice líto, že k tomu nedošlo, alespoň podle mého, ani emocionálně, ani racionálně.

Kateřina Fixová

Anketa:

Máte rádi šťastné konce?

Jana Mifková, Žďár nad Sázavou
Kdyby teď v životě bylo víc šťastných konců, vůbec bych se nezlobila. Takže ano, mám ráda šťastné konce.

Nikola Krásná, Žďár nad Sázavou
Mám ráda šťastné konce, ale u filmů mě někdy potěší, když nekončí úplným happy endem.

Barbora Blažíčková, Žďár nad Sázavou
Miluji šťastné konce!

Vladimír Šíma, Chocerady
V dětském představení by měly být konce takové, aby děti měly trošku radost.

Jiří Cinkeis, Chocerady
Je stará česká detektivka, která nekončí happy endem. Taková nejistá, zvláštní. Člověk potřebuje zažít i zvláštní věci, které mu nejsou po chuti.

David Hirschkorn, Praha
Mám rád šťastné konce, ale hrám vůbec neuškodí, když se někde ukážou i špatné. To se odehrává právě v tragédiích. Nad šťastné konce však není.

Michal Hájek, Praha
Ano, šťastné konce jsou lepší. Když příběh dobře dopadne, pak je i šťastnější celkově.

Tereza Slabochová, Praha
Mám je ráda. Člověk si pak z celého představení odnáší příjemnější pocit.

Lukáš Záblocký, Pavlíkov
Když máš příběh a skončí špatně, jsi z toho špatný, ale když skončí dobře, máš v sobě pozitivní pocit. Když koukáš na divadelní představení se šťastným koncem, odcházíš z něho s úsměvem a člověk má jít z divadla s úsměvem. Záleží ale na názoru lidí. Někteří mají radši dramata se smutným zakončením. Můj názor však je, že by příběhy měly končit šťastně.

Popelka Rakovnická, Mlha přede mnou, mlha za mnou
Mám ráda šťastné konce. Když příběh dobře dopadne, je konec nejšťastnější a když dopadne špatně tak to není, jak rádi říkáme, happy end. Když se najde princ, jedná se o šťastné zakončení stejně, jako když se najde druhý střevíček, jelikož jeden bez druhého působí smutně. Smutný to pak pohled do botníčku.

Zaznamenal Jirka Štraub

Někdo nám vystoupení v Rakovníku nepřál

■ Pražský soubor VY-PRO-MI-PRO je elévem rakovnické národní přehlídky. Jeho první vystoupení na rakovnickém festivalu se však se neobešlo bez nesnází. Nejen o problémech spojených s vystoupením hovoří polovina režisérské dvojice Dana Svobodová.

Jak vznikla vaše dnešní hra?
Předloha je od paní Hany Doskočilové. Tato knížka se mi líbila již před lety. Narazila jsem na ni jako maminka, když jsem četla dětem a s postupem času měla víc a víc touhu ji s někým zdramatizovat, zahrát si ji.

Kdy váš soubor VY-PRO-MI-PO (Vydržte prosím minutu potichu) vlastně vznikl?
Již před dvanácti lety, když byli skoro všichni ještě prťata . Prošli jsme například obdobím, kdy na ně byla hra „Kudy chodí malý lev", ještě moc těžká. Pak přišla doba, kdy nechtěli hrát žádné pohádky, ale příběhy ze života a nakonec dospěli do stádia, kdy zjistili, že hrát Malého Iva by mohlo být fajn. Předložila jsem jim scénář a oni mi to odsouhlasili.

Vždycky vybíráte hry vy?
Většinou to je tak, že si předlohu vybírají lidé ze souboru, dokonce jsme hlasovali. Na tuto hru jsem však měla chuť, přinesla jsem jí a zeptala se, zda bychom to nemohli zkusit.

Kolikátá vaše hra to je?
Plus mínus patnáctá. Hráli jsme kde co. Jak už jsem říkala, začali jsme nejprve pohádkami, když bylo dětem okolo osmi let, hráli jsme od paní Doskočilové Medvědí pohádky. Pak jsme měli od Wericha Splněný sen, bajku Pan pes a jeho přátelé, nato přišly děti do toho stádia, kdy nechtěly pohádky. Hráli jsme tedy Trable Adriana M. podle Tajného deníku Adriana Molea. S tím jsme dokonce postoupili z Prahy na Mezinárodní dětskou scénu. Před rokem jsme to po čtyřech letech uzavřeli. Řekli jsme si, že už jsme z toho vyrostli. I když na táborech jsme to ještě také hráli.

Na táborech?
Občas o prázdninách kočujeme po dětských táborech. Oslovili jsme vedoucí dětských táborů s tím, že jim zahrajeme. Za stravu a za nocleh a druhý den se sbalíme a jedeme dál. To se uskutečnilo již dvakrát.

Jak se přesunujete mezi tábory? Máte koně a vůz?
Auty. Nevím, jak by to dopadlo s koňmi. Tím, že už máme osmnáctileté herce, je možné je využít i jako řidiče. Vloni s námi jezdil ještě jeden tatínek, který nám s přepravou pomáhal, letos jsme si to museli obstarat sami. Letos jsme hráli hodně Lva, ale řada přišla i na Adriana Molea a máme zdramatizovanou i předlohu Pána much od Williama Goldinga.

To je ovšem hra čistě klukovská záležitost…
Bylo to opravdu hodně na motivy. V této hře byl náš podíl asi největší a knihou jsme byli skutečně pouze inspirováni. Proto s námi hrály i dívky, v té době jsme měli tři… Vymysleli jsme si, jak by se chovaly. Samy si tedy vytvářely role, samy si daly jména, šlo vlastně o naše představy, co by se mohlo stát. Kostry příběhu jsme se drželi jen velmi rámcově.

Hrajete i pro starší?
Máme hru podle Isaaca Asimova Azazel. Z jeho knihy jsme si vybrali a zdramatizovaly tři povídky. Ty hrajeme díky nedostatku času nejméně.

Proč?
Většinu naší party tvoří lidé, kteří v letošním roce maturují a nemají příliš mnoho času. Dohodli jsme se tedy, že letos nebudeme dělat nic nového. Že si občas zahrajeme to, co máme nastudováno z předchozích let a co jsme ještě nepohřbili.

Slyšel jsem o nějakých záskocích ve vašem představení…
Někdo si zřejmě nepřál, abychom zde dnes vystoupili. V pátek nám onemocněla jedna dívčina, teprve dnes ji pustili z nemocnice, kde strávila tři dny na kapačkách se zánětem ledvin. Včera onemocněla druhá herečka. Jedna z protagonistek tedy musela vystupovat ve třech rolích. Abychom mohli přijet, museli jsme ještě včera zkoušet a nakonec nám pomohla herečka, která text viděla poprvé. Poprosila jsem totiž dívčinu z mladšího souboru a včera jsme se na dvě hodiny sešli a řešili, jestli to dáme dohromady nebo představení odpískáme. Měli jsme tedy celkem tři záskoky.

Nakonec to všechno dopadlo dobře a hráli jste.
Vzhledem k tomu, že jsou všichni, kdo zaskakovali, šikovní, mají něco za sebou a hned tak je něco nerozklepe, podařilo se to…

Honza Švácha

PROGRAM:

Čtvrtek 7. listopadu 2013

08.30 – 09.15 a 10.30 – 11.15 hodin
Říše loutek Kroměříž / Pavel Polák
O Červené karkulce

20.30 – 21.05 hodin
DS TY-JÁ-TR/NAČERNO Praha / Jan Werich, Luděk Horký
Fimfárum

Pozitivní pocit ze smutného konce

V anketě jsme se vás ptali, jestli máte rádi šťastné konce. Většina z vás odpověděla, že ano, že člověk by měl z představení odcházet s úsměvem na tváři a dobrým pocitem v srdci. Jenže proč se tedy tak rádi vracíme k Romeovi a Julii a jiným shakespearovským tragédiím? Proč v Antice převažovali na soutěžích autorů tragédie nad satirami? Nebo proč tak rádi smutníme nad osamělým koncem Orsona Wellese v Občanu Kaneovi? Možná proto, že v životě také nemáme jen šťastné konce. Slzy se tu střídají se smíchem, tragédie s komedií. A stejně tak je tomu i v divadelních hrách. Na konci Romea a Julie se sice oba hlavní protagonisté shodou špatných náhod zabijí, ale díky jejich smrti se smíří dva nejrozhádanější rody ve Veroně. O happy endu se mluvit nedá. Romeo s Julií zařvali, ale ne nadarmo. Inu, všechno zlé je k něčemu dobré. A i když se člověku zrovna v životě nepoštěstí, je jen na něm, aby si z něj vybral drahokamy. Opět: stejně tak je tomu i ve hrách. Z divadla se smutným koncem můžu odcházet s úsměvem na tváři a ne proto, že bych postavám přál nejhorší věci pod sluncem. Můžu si v příběhu najít momenty štěstí, jež se do mě zaryjí tak silně, že jej vnímám s pozitivním pocitem v srdci. Závisí tedy veselost hry nejvíc na konci? Vždyť MASH vnímáme také hlavně jako komediální seriál, ačkoliv končí tak, že se všichni rozejdou s tím, aby se už možná vůbec nesetkali a Hockey, zavřený v blázinci, se málem nestihne rozloučit s BJ. Ale takový je život. O spoustě lidech můžeme říct, že měli krásný šťastný život, i když ho zakončili smutně jako každý. Smrtí.

Jirka Štraub

VhledDD VhledDD VhledDD VhledDD VhledDD

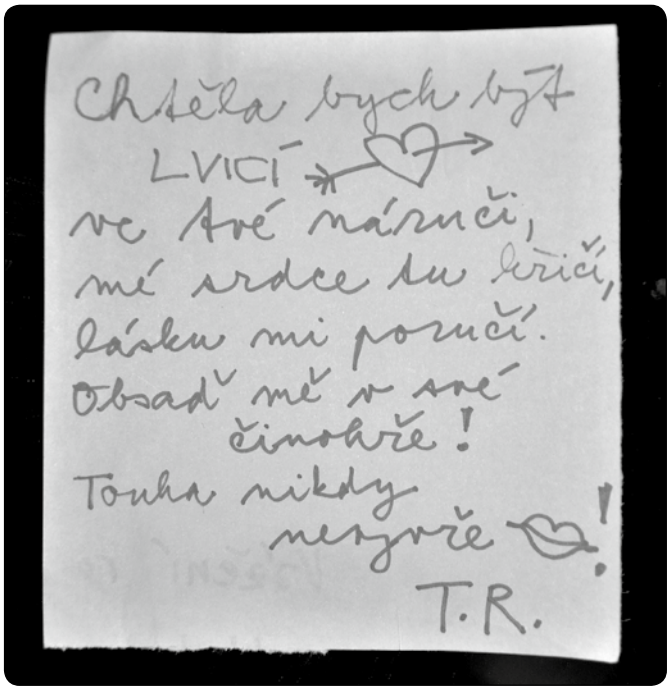

Kletba Tyldy Rakovnické

Podezřelé onemocnění členů divadelního spolku Tyl, o němž jsme informovali v minulém čísle, není očividně pouhou shodou náhod, nebyli totiž jediní, jejichž zdraví bylo těsně před důležitým představením z ničehož nic podlomeno. Pražští herci z VY-PRO-MI-PO museli kvůli zdravotním nesnázím na poslední chvíli shánět celkem tři záskoky za ochořelé členy. S lítostí tedy shledáváme, že rakovnické strašidlo se evidentně neomezuje pouze na místní tahouny Thespidovy káry, ale bere útokem kohokoli, kdo se nebojí překročit práh Tylova divadla. Naše poslední pochybnosti proměnil v prach záhadný vzkaz bezesporu nadpřirozeného původu, který se nevysvětlitelně objevil na zrcadle u šaten ve foyer právě během jejich vystoupení. Z kontextu odhadujeme, že toto milostné vyznání bylo pravděpodobně určeno mužskému zástupci režie pohádky o malém lvovi. Ostatně narážku na tuto zvířecí postavu nalézáme i v samotném dopise. Není pochyb, že iniciály T. R. nemohou patřit nikomu jinému, než Tyldě Rakovnické, o níž koluje mnoho fantastických historek. Souboru VY-PRO-MI-PO tímto vyjadřujeme naší solidaritu a všem nemocným členům přejeme brzké a hladké uzdravení. Děkujeme všem účastníkům Popelky, kteří se zde rozhodli zůstat navzdory hrozícímu nebezpečí a čtenářům přislibujeme neúnavné pátrání po motivech a záměrech nestoudného strašidla.

-rad-

Místo hračky rýmovačky

Středu uvedli v klaunském znění
dva kouzelníci popletení.

Úspěšně navázal na ně
příběh zvěře na savaně.

My teď spolu s malým lvem
kocháme se novým dnem

a nejen děti třesou se,
co hezkého přinese.

■ Redakce Zpravodaje ■ píší Honza Švácha, mladá intelektuálka Ráchel Duchková a kovový poeta Jirka Štraub ■ fotí Ivo Mičkal ■ ilustruje David Daenemark ■ ostřížím korektorským zrakem nad nimi bdí Lída Strejcová ■ na papír zkušeně vkládá Pavla Zimmermannová.

TOTO 2. ČÍSLO VYŠLO 7. LISTOPADU 2013